

Splošne vesti

TOVARIŠI DIRIGENTI!

Bliža se čas prireditve našega prvega mladinskega pevškega festivala v Novem mestu, ki bo v aprilu, ako bo vreme ugodno. Datum določimo naknadno. Prosim vas, da se v čim večjem številu aktivno udeležite te naše prireditve. Zato ne odlašajte s študijem poslanih pesmi.

Ponovno prosim vse tov. pevovodje, naj mi pošljejo čim prej sledeče podatke:

1. Ime zbora in kraj.
2. Ime pevovodje.
3. Naslove prosto izbranih pesmi.
4. Število pevcev, ločeno po glasovih.
5. Predloge za določitev točnega datuma in ure prireditve.

Zaprošeno potrebujem za lepake odn. za tisk.

Vsak zbor naj ima pripravljeno vsaj še eno pesem — za vsak primer.

Obvezni dve pesemci sem razposlal. Kdor jih še želi, naj mi sporoči. Torej prosim — brez odlašanja.

Ljubič Mirko.

VODITELJICAM IN UCITELJICAM GOSPODINJSKIH NADALJEVALNIH ŠOL

Odbor učiteljic gospodinjskih nadaljevalnih šol opozarja, da se naročata obe brošuri, to sta Pleško-Prašnikar: Prehrana — Kuhanje in Grum-Mešiček: Dom, pri tovarišici Plavšak Marti, Trbovlje.

Pohitite z naročili, dokler traja zaloga, pa tudi, da zadostite odloku kraljevske banske uprave, ki določa, da morajo imenovani brošuri imeti vse učenke gospodinjskih nadaljevalnih šol.

Odbor.

Ugotovitve pri zasedanju banskega sveta: V Sloveniji je 875 šol in 5194 gostiln.

»Popotnik« (št. 5—7) razpošljemo prve dni prihodnjega tedna. Člani(ice), ki ga do 10. marca ne bi prejeli, naj list urgirajo pri uravi v Ljubljani (ne pri uredniku v Laškem!).

»Moji mami«, »Materi za god« in druge take eno-ter večglasne mladinske zbere najdejo mladinski zbori, šole in učiteljstvo v veliki izbiri v glasbenem priločniku, ki ga je izdal Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič«, Franciškaška ulica 6/l. v Ljubljani. — Cena 20 din. Velika izbira zborčkov za proslavo materinskega dne in ugodna cena omogočujeta, da lahko nabavi imenovani priločnik vsak mladinski pevski zbor.

Učiteljski pravnik

—§ Na prošnjo nekaterih tovarišic, poročenih z neučiteljki, ki imajo od občin terjati zaostalo stanarino, priobčujemo ponovno formular prošnje:

Občinski urad (mestno poglavarstvo)

Podpisana N. N., učiteljica v M. prosim za izplačilo stanarine za čas od ... do ... v znesku din ... ki mi jih je priznala kr. banska uprava z odlokom IV. S št. ... z dne ... in to v smislu okrožnega razpisa kr. banske uprave — ban. šol. odbora IV. S. št. 537/23 z dne 27. decembra 1940.

N. N. učiteljica v M.

ZAHVALA

Tovariši in tovarišice celjskega učiteljskega društva so, na pobudo tovarice ge. Karčič Ane, nabrali o priliki zadnjega zborovanja znesek 500 din kot društveni prispevek k prehrani revnih gojencev našega zavoda, ki so sinovi učiteljev.

Za velikodušni dar vsem darovalcem najlepša hvala!

Za kuratorij Učit. doma v Mariboru predsednica.

Šolski radio

—r Torek, 4. marca 1941, ob 14.15 uri. Naše narodne pesmi; pojejo učenke II. dekliške meščanske šole. Vodi gđ. Marija Lahar-nar.

Razpored:

1. Jutrjanje, C. Pregelj (narod. iz Trnovelj pri Celju).
2. Kukovca, C. Pregelj (ljudski napev z Vranskega).
3. Osamljeno doni zvonček, C. Pregelj (ruska narod.).

Stanovska organizacija JUU

Vabilo

= JUU, SRESKO DRUŠTVO V KOČEVJU bo zborovalo v soboto, dne 8. marca 1941, točno ob 11. uri v ljudski šoli v Kočevju po sledečem dnevnem redu: 1. Predavanje dr. Vl. Schmidta: Šola in pokliena svetovalnica. 2. Situacijsko poročilo, dopisi. 3. Poročilo o banovinski skupščini. 4. Predlogi, slučajnosti. — Polnoštevilna udeležba je naša stanovska dolžnost!

= JUU, SRESKO DRUŠTVO BREŽICE bo zborovalo v soboto, dne 8. marca 1941, ob 9.30 uri v ljudski šoli v Brežicah. — Poleg običajnih točk je na dnevnem redu predavanje tov. Županove: »Pomen mladinskih zborov na šolah in mladinskih koncertov«. Vážna bo razprava o društveni prireditvi ob polnoletnosti Nj. Vel. kralja Petra II., zato vabimo k polnoštevilni udeležbi.

= JUU, SRESKO DRUŠTVO V DOL. LENDAVI bo zborovalo dne 8. marca 1941 ob pol 10. uri v ljudski šoli v Dol. Lendavi s sledečim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Blagajniško in tajniško poročilo. 3. Razgovor o predlogu šol. zakona. 4. Razgovor o šolskih problemih v našem srezu. 5. Referat tov. Ledineka: Bistvo sodobne šole. 6. Slučajnosti. — Udeležba obvezna. — Ob pol 9. uri odborova seja v gostilni Kardoš.

= JUU, SRESKO DRUŠTVO LJUTOMER bo zborovalo v soboto, 8. marca 1941, v ljudski šoli v Križevih takoj po uradni konferenci po sledečem dnevnem redu: 1. Zadnji zapisnik. 2. Dopisi. 3. Referat in koreferat o projektu novega šolskega zakona. 4. Poročila raznih funkcionarjev. 5. Želje in navseti.

= JUU, SRESKO DRUŠTVO LOGATEC bo zborovalo v soboto, dne 8. marca, v ljudski šoli na Rakeku. Pričetek ob pol 9. uri.

Tokrat bomo imeli v svoji sredi tov. Antona Lovšeta, šol. uprav. na poizkusni šoli za Bežigradom, ki nam bo kot kmetijski strokovnjak dal navodila za praktično poučevanje gospodarstva in kmetijstva na naših podeželskih ljudskih šolah. — Odbor bo pa seznanil prisotne o trenutnem stanju organizacije, o delu našega vodstva za realizacijo vseh predlogov, ki so bili sprejeti na banov. skupščini, zlasti pa o trudu, ki ga je imela in ga še ima za izboljšanje našega obupnega gnotnega položaja. — Potrebno je, da v tem pogledu sodelujemo vsi, zato pridite polnoštevilno in stavite umestne predloge.

= JUU, SRESKO DRUŠTVO V ŽUŽEMBERKU bo zborovalo v soboto, dne 8. marca 1941, ob 10. uri dopoldne v šoli v Žužemberku. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Soloobvezen otrok v prostem času. — Predavanje tov. Darinke Čebuljeve. 3. Zemljiska knjiga in učiteljstvo. — Predavanje tov. Fr. Mervarja. 4. Slučajnosti. — Dnevni red je aktualen, zato pridite vsi!

= JUU, SRESKO DRUŠTVO RADOVLJICA bo zborovalo v soboto, 8. marca, v Lescah s sledečim dnevnim redom: 1. Od 8. do 10. ure ogled tovarn (tovarna verig, tvornica cotton svilenih nogavic in drugo), z zbirališčem ob 8. uri pred postajnim poslopjem v Lescah. 2. Ob 10. uri zborovanje v šolskem poslopju z običajnim dnevnim redom in s predavanjem: Računski pouk v ljudski šoli. — Predava prof. Čopič Venčeslav. — Zaradi važnosti in zanimivosti dnevnega reda naj bo udeležba častna!

= JUU, SRESKO DRUŠTVO V MURSKI SOBOTI bo zborovalo 8. marca 1941 ob 9. uri v sokolskem domu v Murški Soboti. Izporočil o zadnjem učiteljskem zborovanju ste razvideli, da bo na tem zborovanju predaval znani šolnik ravnatelj g. Kunst Viljem iz Rakeka o fiziki in elektriki v ljudski šoli. Ker delata prav fizika in elektrika največ preglediv pri pouku, nam bo tudi razložil, kako pridemo najceneje do fizikalnih učil. Da bo predavanje res nazorno, prinese g. predavatelj s seboj tudi učila, ki jih je izdelala šolska mladina pri rokotornem pouku. Tovarišice in tovariši, pridite vsi na to zborovanje, povabite tudi tovarišice in tovariše, ki še niso člani naše organizacije. Tovariš blagajnik prosim, da poravnate s 1. marcem članarino. — 7. marca bo ob 16. uri v pisarni drž. ljudske šole odborova seja. Vabljeni so sledeči tovariši: Hajnko Viktor, Krašna Zmago, Pajtlar Franc, Kemperle Ljudmila, Titan Josip in Slokan Rastislav. — Tovariš knjižničar opozarja tovarišice in tovariše ljubitelje knjig, da poslje knjižnica na dan zborovanja ob 8. ure

4. Splavarska, C. Pregelj (narod. iz Mozirja).
5. Na polju zelenem, Breda Šček (narod.).
6. Juhaj, Breda Šček (narod. iz Loč).
7. Rožic ne bom trgala, Breda Šček (nar.).
8. O šotarju in čuku, Vas. Mirk (pohorska narod.).

—r Petek, 7. marca 1941, ob 11. uri. »Robinson Crusoe nekdanj in njegov otok sedaj.« Opisuje g. Viktor Pirnat.

Razpored:

1. Kdo in od kod je bil pravljčni Robinson.
2. Vzrok in kraj prostovoljnega pregnanstva.
3. Samotarjevo življenje na odljudnem otoku.
4. Rešitev in nastanek Robinsonove storije.
5. Kakšen je njegov otok sedaj.
6. Robinsonov predhodnik in sodobni njegovi posnemalci. (Zemljevid Anglije in Južne Amerike.)

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 2. marca, ob 17. uri predaval g. Franc Kafol: Sadovnjake gojimo pozimi.

naprej v prostorih drž. ljudske šole v Murški Soboti. V knjižnici so nove knjige: Svetovna revolucija (Masaryk), Zgodovina Anglije, Francoska revolucija, Iz mojega življenja — Tuma, Med Evropo in Ameriko. — Vidmar, Priroda in ljudje — M. Iljin. — Udeležite se zborovanja polnoštevilno.

= JUU, SRESKO DRUŠTVO V CELJU bo zborovalo v soboto, 8. marca, ob pol 9. uri dopoldne na 1. mestni ljudski šoli v Celju. Povabljen je univ. prof. dr. Karel Ozvald, da bo predaval o problemih in nalogah sodobne vzgoje. Poleg običajnih točk sta na dnevnem redu še poročilo o načrtu šolskega zakona, ki ga je izdelala Kmetijska zbornica v Ljubljani, ter poročilo o rezultatih ankete o učiteljskih stanovanjih v okraju (nekateri šole še prosimo za odgovor!). Vrnejo naj se vse iz društvene knjižnice izposojene knjige! — K polnoštevilni udeležbi tovariško vabi uprava.

= JUU, SRESKO DRUŠTVO V METLIKI bo zborovalo 15. marca 1941 ob 9.30 (takoj po prihodu vlaka). Dnevni red bo sledeči: 1. Poročilo predsednika in odbora. 2. Razprava o projektu zakona o ljudskih šolah po Kmetijski zbornici. 3. Predavanje o tuberkulozi. 4. Slučajnosti. — Vabimo vse članstvo, da se zborovanja v Metliki polnoštevilno udeležijo.

= JUU, SRESKO DRUŠTVO V ORMOŽU bo zborovalo v ponedeljek, 10. marca t. l., ob 9. uri v Ormožu. Pri tej priliki bo podal tov. Viljem Kunst poučno in zanimivo predavanje »Pouk elektrike v sodobni šoli«, v katerem prikazuje vsa potrebna učila, ravnanje z njimi in učni postopek. Razen tega daje potrebna navodila za napravo električnih aparatov pri ročnem delu. — Pričakuje se polnoštevilna udeležba brez posebnih vabil na šole in posameznim članom.

= JUU, SRESKO DRUŠTVO LASKO bo zborovalo in opravilo izredni občni zbor dne 15. marca t. l. ob 8. uri v ljudski šoli v Laškem. Dnevni red: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Situacijsko poročilo tov. predsednika. 3. Predavanje »Med mejniki«, poročila upr. Kunc Metka iz Lokavca. 4. Volitve upravnega in nadzornega odbora ob 10. uri. 5. Tekoče zadeve (kako stanujemo, šolski zakon). 6. Slučajnosti. — K polnoštevilni udeležbi vabimo. Posebne okrožnice so bile šolam že dostavljene.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUTOMER je zborovalo 8. februarja 1941 v Ljutomeru. Navzočih je bilo 52 članov kljub velikim snežnim zametom.

Zborovanje je otvoril podpredsednik tov. Stopar, ker tov. predsednik ni mogel prispeti pravočasno zaradi prometnih ovir. Dnevni red se je v vrstnem redu zaradi tega nekoliko spremenil.

Tovariš Kocbek je podal poročilo o banovinski skupščini v oktobru lanskega leta. Tov. Stopar se je za izčrpano poročilo tovariša Kocbeka iskreno zahvalil ter želel, da bi vse članstvo stalno in vztrajno sodelovalo pri učiteljskih zborovanjih.

Temu poročilu je sledilo poročilo tov. Kolarja o učiteljskem pokretu. Ugotovil je, da je od vseh šol ljutomerskega srezu poslalo le 7 šol statistična poročila, ter prosil, da pošljejo potrebne statistike še ostale šole.

Sledilo je poročilo sreskega šolskega nadzornika g. Karbaša o narodni prosveti in sicer o aktualnih člankih iz »Narodne prosvete«.

Tov. blagajnik je poročal, da znaša dolg na članarini do vključno februarja t. l. skupno din 2434,50. Na želja članstva so se poimensko imenovali vse šole, ki še niso poravnale članarine. Prosi, da se javijo blagajniku pristopivi odnosno odstopivi člani. Ker se nekateri člani kljub opominom niso odzvali povabilu, da plačajo članarino, smo bili prisiljeni, odstopiti jih odvetniku. K temu poročilu se je oglašil tudi nadzornik g. Karbaš ter apeliral na članstvo, da naj vendar plačajo zaostalo članarino. Priporočal je blagajniku, da v bodoče poimensko imenuje dolžnike.

Tov. predsednik, ki je med tem prispel na zborovanje, je pozval vse članstvo, da vzklikne pokojnemu ministru prosvete dr. Antonu Korošcu trikratni »Slava«.

Dalje je govoril o zločinu, ki se je izvršil nad tov. Stropnikom od Kapele in s studom obsodil takšne žalostne dogodke.

Sledilo so dopisi, ki so se prečitali in vzeli na znanje.

Iz listov

—I »Jutro« z dne 15. II. prinaša uvodnik pod naslovom »Po zasedanju banskega sveta« in pravi med drugim tudi: V svojem govoru se je ban obširneje bavil tudi z osnovno šolo in kritično osvetlil zakon o narodnih šolah, ki je »iz časa diktature«. Tudi pri razpravi o prosvetnem oddelku se je prijavilo mnogo govornikov, ki pa so po večini razočarani. Zeleni bi si, da bi se bila razprava v današnji zgodovinski dobi povzpela na višjo raven. Gotovo imamo danes druge in važnejše skrbi in naloge, nego povzročati nevoljo v našem požrtvovalnem učiteljstvu, ki se obupno bori za svoj goli življenjski obstoj ter poleg tega skoraj brezizjemno vzorno izvršuje svoje vzvišene dolžnosti.

—I Po »Slovenec« od 20. II. ponatiskujemo naslednji predlog, ki ga je dal na zasedanju banskega sveta dr. Adlešič za zvišanje prejemkov javnim uslužbencem:

»1. Državna uprava naj izvede regulacijo plač vseh javnih nameščencev in jim zajamči vsaj ekstenzneni minimum, ki bo odgovarjal današnjim prehranjevalnim cenam; 2. da bo ta regulacija plač javnih nameščencev ostala trajno efektivna, naj državna uprava izda potrebne mere, da se ustavi naraščanje draginje in stabilizirajo cene vseh predmetov življenjskih potrebščin; 3. ako državna uprava ne more doseči predlaganih mer z rednimi obstoječimi davčnimi in finančnimi viri, naj pristopi k izrednim meram, eventualno tudi k oddaji premoženja, da se s tem ustavi naraščanje draginje in ohrani vrednost dinarja.«

—I Iz govora g. knezoškofa na otvoritvi nove meščanske šole v Črnomlju priobčuje »Slovenec« 25. II. tudi sledeče: Cerkev seveda želi, da bi se uporabljale šole v božjem duhu. Zato ni njihova naloga le mladino učiti, ampak tudi vzgajati in voditi k Bogu nazaj. Pouk v šoli naj da spoznanje zakonov narave. Mora pa pri tem tudi pokazati sled, ki iz tega spoznanja vodi k Stvarniku, v katerem je najvišja modrost in najvišja ljubezen. Zato prosimo vsi, da bi iz naših šol ne izhajali naši otroci le z večjim znanjem, ampak tudi z boljšim značajem, zavedajoč se vseh dolžnosti do Boga, do sebe, do bližnjega in do naroda in države. Vzgoja v naših šolah naj nam poleg izobrazbe da tudi značaj, ki temelje na čednosti in v ljubezni do Boga in sočloveka. Da bi bilo temu tako in da bi šola to svojo dvojno nalogo izvrševala, bo po sv. maši šolsko poslopje slovesno blagoslovljeno. Naj se milost razlije nad učence in učitelje, da bodo to učeno in vzgojno nalogo čim bolje izpolnjevali. In če bo temu tako, bodo vse žrtve, ki so jih mnogi doprinesli za to šolo, obrodile že pri sedanjih mladini in pri potomcih stoterih sad.

—I Iz članka v Slovenskem narodu, ki je izšel pod naslovom »Draginja bo pričela popuščati?« posnemamo naslednje prav zanimive številke: Življenjski stroški so se lani povečali tudi v mnogih državah, ki se ne vojskujejo. Zato je pa tem bolj zanimivo, da so se najmanj povečali v Nemčiji, le za 1 %, kakor čitamo v bulletinu Društva narodov. Za 1 % so se življenjski stroški povečali samo še v Zedinjenih državah. Najbolj je draginja prizadela Kitajce na zasedenem ozemlju, kjer so se življenjski stroški povečali za 21 %, v Grčiji za 15 %, na Norveškem za 26 %, v Švici za 16,5 %, v Turčiji za 21 %, na Madžarskem za 15 %, na Finskem za 25 %, na Irskem za 20 %, v Palestini za 23 %, na Japonskem za 17 %, Južnoafriški zvezi za 5 %, na Portugalskem za 7,5 %, v Peruju za 10 %, v Romuniji za 44 % in v Jugoslaviji za 46 odstotkov. Te številke so dovolj jasne, da ne potrebujejo pripomb.

—I Predlog za zboljšanje položaja javnih nameščencev je naslov članka v »Večerniku« od 20. II., ki pravi med drugim:

»V Beogradu pripravljajo te dni uredbo, po kateri naj bi dobili državni uslužbenci in državni upokojenci sedem najnujnejših življenjskih potrebščin po znatno nižnji ceni. Domnevamo, da so to moka, sladkor, mast,

olje, perilo, obleka in obuvalo. Kako se bo vršilo to razdeljevanje, po kom in v kakšni količini, še ni znano. Znano pa je, da so učitelji v banovini Hrvatski za to, da se prej zvišajo plače in šele nato naj se izvede aprovizacija. Učiteljstvo ima n. pr. že od l. 1935., torej že 6. leto, nezadostne plače, par odstotna draginjska doklada v jeseni 1940 zadeve ni spreminila. Dolgovi učiteljstva znašajo nekaj deset milijonov, naraščajo pa še z dneva v dan ter pričajo, da njihove plače ne odgovarjajo visokemu stanju današnje draginje. Zato je potrebno, ali zvišati uradništvo in upokojencev, ki žive na deželi, bi se vršila enkrat mesečno za več uradništva in upokojencev skupaj, po skupnem prevozu, kar ne bi bilo zvezano z občutnimi izdatki na posamezno družino ali posameznika. Po teh smernicah bi se razmere prizadetemu uradništvu in upokojencem znatno zboljšale.«

—I Če primerjamo stanje življenjskih stroškov avgusta 1939 s stanjem januarja 1941, dobimo naslednjo sliko: stroški za prehrano so povečani za 65,50 %, stroški za kurjavo in razsvetljavo so povečani za 32,89 %, izdatki za stanovanje so ostali neizpremenjeni. Skupno so življenjski stroški narasli za 53,29 %. — Kaj pa plače, zlasti plače državnih uslužbencev? Za koliko so se povišale v označenem razdobju, ko že l. 1939. po izjavah merodajnih činiteljev niso dosegle ekstenznenega minima? »Demoljub« 19. II.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. OBVESTILO. Članstvu Učiteljskega pevškega zbora »Emil Adamič« sporočamo, da se bo vršil prihodnji pevski tečaj 23., 24. in 25. marca t. l. v prostorih Glasbene Matice v Ljubljani. Začetek 23. marca ob 10. uri dopoldne. Do nastopov v proslavo 15letnice ustanovitve pevškega zbora je še malo časa, zato naj se pevke in pevci oprimejo z vsem veseljem in razumevanjem študija koncertnega programa, ki so ga vzeli s seboj domov. Članstvo, ki je prejelo naknadno vabilo za sodelovanje v zboru, naj čimprej odgovori. Tajnik.

Naša gospodarska organizacija

ZADRUŽNIKOM UČIT. SAMOPOMOČI

V februarju 1941 nakažite za umrle zadružnike: Gselman Rezka, Zg. Sv. Kungota; Pestevšek Ana, Maribor; Potočnik Karolina, Čeršak, in Žirovnik Josip, Ljubljana (548, do 551. smrtni primer) članski prispevek in poštino (zdaj 2 din), kar znaša za samske zadružnike 22 din, za zakonske pare 42 din, za tri zadružnike 62 din itd. Nakažite predpisani znesek takoj po prejemu položnice, in vsak način pa takoj v prvih dneh marca t. l. Izplačila so v zadnjih mescih zelo visoka, zaostanki pri zadružnikih pa večji, kot bi smeli biti.

Zadružna uprava.

—g Za učiteljski dom v Mariboru sta darovala: 1. Franja Podlesnik, šolska upraviteljica v Ribnici na Pohorju v spomin pokojnega tov. R. Knafliča 50 din. 2. Neimenovani v spomin tov. A. Hrena ob obletnici njegove smrti 100 din. Prisrčna hvala!

I. Womer, t. č. blagajnik.